

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2016/17:22

Onsdagen den 1 februari

§ 1 Informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer **Statsminister Stefan Löfven** **Information och samråd inför informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer den 3 februari 2017**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 14.00 och EU-nämnden har samlats till sammanträde. I dag ska statsminister Stefan Löfven hålla samråd inför det kommande toppmötet.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Låt mig börja med att konstatera det uppenbara: Vi är inne i en turbulent tid i världspolitiken med fortsatt stora utmaningar i Europa och runt om i världen. Den nya amerikanska administrationens besked i flera frågor är också oroande och riskerar att öka på motsättningarna och misstron.

Jag menar att EU nu har en väldigt viktig roll när det gäller att försvara internationell rätt och mänskliga rättigheter, oavsett vem det är som utmanar dem. Att EU ska fortsätta att stå starkt sammanhållet och principfast var också något som jag och Tysklands förbundskansler Angela Merkel var eniga om i går när vi träffades. Vi behöver helt enkelt ett EU som håller ihop och som samarbetar för trygghet, stabilitet, ekonomisk tillväxt och fler arbetstillfällen.

Fru ordförande! Stats- och regeringscheferna träffas på Malta på fredag för ett informellt möte. På dagordningen står två frågor: migration och EU:s framtid. Mötet kommer först att behandla den externa migrationen i centrala Medelhavsområdet, särskilt Libyen, och därefter kommer stats- och regeringscheferna att träffas utan den brittiska premiärministern för att diskutera EU:s framtidsfrågor.

Jag vill börja med några ord om flyktingsituationen på Medelhavet. Antalet migranter som har försökt ta sig över Medelhavets centrala del har ökat med 15 procent, från ungefär 154 000 år 2015 till drygt 181 000 förra året. 2016 var också det dödligaste året för migranter i Medelhavsområdet, med närmare 5 000 döda eller saknade.

Denna rutt över Medelhavet har blivit allt farligare och exploateras alltmer hänsynslöst av människosmugglare, samtidigt som det enligt bedömningar finns någonstans mellan 700 000 och 1 miljon flyktingar i Libyen. När nu våren är i antågande väntas en ökad trafik med farliga, sjöovärdiga farkoster över Medelhavet.

Detta måste få ett stopp. Inför toppmötet på Malta har det maltesiska ordförandeskapet och kommissionen därför tagit fram förslag till åtgärder som ska rädda fler liv och bryta människosmugglingen längs den så kallade centrala Medelhavsrutten.

Libyen står i fokus denna gång. Det handlar om att träna och stödja den libyska kustbevakningen, att störa ut människosmugglarnas verksamhet och att fortsätta att arbeta för att förbättra och utveckla livssituationen i Libyen.

Samtidigt fortsätter naturligtvis det viktiga samarbetet med några utvalda afrikanska länder inom EU:s så kallade partnerskapsram. Det arbetet innebär bland annat en ökad satsning på en mer effektiv gemensam återvändandepolitik, men också på att motverka grundorsakerna till att människor över huvud taget behöver fly. Det ska göras genom fattigdomsbekämpning och utvecklingspolitik.

Operation Sophia, som lanserades på uppdrag av Europeiska rådet i juni 2015, har i uppgift att störa och förstöra nätverk för människosmuggling och trafficking i centrala Medelhavet och samtidigt rädda liv. Operation Sophia gör en viktig insats, och regeringen anser naturligtvis att den bör fortsätta i enlighet med folkrätten och med full respekt för mänskliga rättigheter.

De åtgärder som diskuteras på det kommande mötet på fredag ska sedan följas upp med en framstegsrapport till Europeiska rådets möte i juni i år. Det är viktigt och bra att detta sker; det måste naturligtvis råda ordning och reda i migrationen, och vi måste få stopp på den situation som nu råder. Jag vill särskilt lyfta fram tre saker.

Det första är vikten av att vi fortsätter arbetet med att bekämpa grundorsakerna till att människor flyr. Fredsbyggande åtgärder och fattigdomsbekämpning är A och O, och det gäller framför allt Västafrika och Sahel, som de flesta migranter kommer från.

Det andra är att alla åtgärder som genomförs, i Libyen och i andra områden, naturligtvis måste bygga på folkrätten och därmed respektera både asylrätten och de mänskliga rättigheterna. De insatser som görs i Libyen måste också beakta den mycket sköra politiska process som pågår där. Vi måste helt enkelt få till en fredlig lösning på konflikten i Libyen.

Det tredje jag vill lyfta fram är att FN:s flykting- och migrationsorgan UNHCR och IOM måste delta i arbetet. Detta gäller både aktiviteter längs den centrala Medelhavsrutten och förebyggande insatser längs olika migrantrutter.

Jag talade tidigare i dag med UNHCR:s chef Filippo Grandi, och han betonade att samarbetet mellan EU och UNHCR är mycket viktigt, inte minst när det gäller att utbilda den libyska kustbevakningen. Vi måste också bygga mer stabilitet, och det behövs mer resurser i Libyen – det är vad Grandi säger.

Jag bad också migrationsminister Morgan Johansson att tala med IOM:s chef Bill Swing, vilket han har gjort. Bill Swing menar att IOM står bakom de av kommissionens förslag som berör IOM, och IOM upplever att man har tillräckliga resurser för att klara sitt uppdrag.

Genom fortsatt arbete för att bekämpa orsakerna till att människor flyr och för att bryta människosmugglingen över Medelhavet kan vi gå från en oordnad och mycket farlig – livsfarlig – flykt till en reglerad och

trygg migration och samtidigt rädda liv. Detta är ingen enkel resa, men det är den riktning vi måste ha.

Låt mig också passa på att nämna behovet av en ny och rättvis asylpolitik. Vi har tagit upp det i nämnden många gånger, och som ni vet har vi även där en mycket lång och svår väg kvar att gå. Det finns som bekant ett hårt motstånd från vissa länder. I går diskuterade jag därför möjligheten till ett fortsatt utvecklat samarbete på detta område med förbundskansler Merkel. Vi enades om att fördjupa våra länders samarbete för att få till stånd ett nytt asylsystem.

Vi var också överens om behovet av väl fungerande yttre gränser i EU. Både Tyskland och Sverige har som bekant infört inre gränskontroller, och EU-kommissionen har nyligen föreslagit att de medlemsstater som har gränskontroller ska kunna förlänga dem med tre månader.

Tillsammans med den tillfälliga asyllagstiftningen och förändringar i vår omvärld har dessa kontroller gjort att färre personer söker asyl i Sverige. Regeringen bedömer ändå att kontrollerna är nödvändiga med hänsyn till allmän ordning. Eftersom många pendlare dock är oroliga och frustrerade över detta har regeringen gjort allt och arbetar för att minska de praktiska problemen för pendlarna.

Fru ordförande! I år firar vi också att det är 60 år sedan Romfördraget undertecknades och lade grunden för EU-samarbetet. Det högtidlighållandet kommer att äga rum i Rom den 25 mars i år.

Inför detta påbörjades i höstas, när vi träffades i Bratislava, en diskussion om hur vi kan återfå medborgarnas förtroende och tillsammans möta framtidens utmaningar i EU. Denna diskussion kommer att fortsätta under fredagens möte i Valletta, men det väntas inte några beslut i frågan. Regeringen får därför återkomma till riksdagen inför att ett sådant beslut ska fattas.

Men som tidigare nämnts är regeringens prioriteringar i denna diskussion om EU:s framtid ett socialt Europa med fler och bättre jobb, en ambitiös klimat-, energi- och miljöpolitik och naturligtvis en solidarisk flykting- och migrationspolitik.

Vi lever i en tid och en värld där grupperingar runt om i Europa och världen börjar sluta sig inåt och alltmer högljutt ifrågasätter både Europasamarbetet och globaliseringen. Jag är övertygad om att EU:s medlemsstater blir starkare tillsammans, och det är viktigt att EU nu står enat inför dessa utmaningar.

Ökad ojämlikhet och en tilltagande känsla av utanförskap i tider av snabb ekonomisk och teknologisk omvandling tenderar att urholka förtroendet för politiken och dess företrädare. Vi ska möta medborgarna och lyssna på deras oro och på deras förväntningar och drömmar. Vi måste framför allt bli bättre på att visa att vi kan leverera det som är bra i människors vardag.

Utöver tillväxt, miljö, säkerhet, migration och andra stora frågor är det därför viktigt att den sociala dimensionen finns med i framtidsdiskussionen. Det är bra att det maltesiska ordförandeskapet nu också vill prioritera det. Jag är också glad att det finns ett stöd för detta som sträcker sig över partigränserna i EU.

På det temat vill jag avslutningsvis nämna för nämndens ledamöter att jag i november kommer att välkomna kollegor till ett toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg. Det mötet kommer jag att stå värd

2016/17:22

1 februari

för, tillsammans med kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker. Det är inget formellt EU-möte, men det är ett toppmöte där det ges möjlighet för stats- och regeringschefer, arbetsmarknadens parter och andra nyckelaktörer att diskutera hur vi kan främja fler och rättvisa jobb i EU.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Eftersom detta är ett sammanträde inför toppmötet har vi en vanlig talarordning där gruppledarna för partierna får tala i partistorleksordning. Det är ett informellt möte, och det har funnits handlingar till nämndens ledamöter inför detta.

Jag vet också att det är en önskan från statsministern att vi försöker hålla mötet på under en timme, och jag kommer därför att markera i mikrofonen när ni har talat i två minuter.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Fru ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför mötet i Valletta. Som statsministern säger saknar inte EU utmaningar, och detta möte ska framför allt handla om migration och om förberedelser inför nästa möte om EU:s framtid.

Jag tycker att det är positivt att Sverige i går fick besök av Angela Merkel, för nu handlar det verkligen om att hitta vänner som man kan jobba ihop med. Det handlar om ett rättvist asylsystem men också om en öppenhet mot omvärlden och att hela tiden satsa på tillväxt. Jag tycker därför att det var väldigt bra.

Mötet i Valletta kommer att handla mycket om migration. Statsministern tog upp människosmuggling, och det är ju högst relevant. Det är förfärligt hur det går till och hur många människor som drabbas. Men jag skulle ändå vilja fråga statsministern om ursprunget till att folk är på flykt. Du nämnde att det handlar om fattigdomsbekämpning, korruption och så vidare, men man talar ibland lite för lite om varför människor flyr och hur man kan komma till rätta med orsakerna till detta. Jag skulle gärna vilja att statsministern utvecklade det något.

Vid mötet ska också nästa möte om EU:s framtid förberedas. Jag tycker att det är väldigt positivt att man förutom tillväxt och klimat också nämner den sociala dimensionen. Anledningen till att det ser ut som det gör i Europa och till att vissa strömningar växer sig starka är säkert att många människor känner sig förbigångna. Då måste man också lyfta fram den sociala dimensionen.

Anf. 5 MARIA PLASS (M):

Tack, statsministern, för redogörelsen! Detta är en stor och viktig fråga som EU hanterar, och det är en ohållbar situation för dessa mer än 700 000 migranter och flyktingar som befinner sig i Libyen i dag.

Vi kan också konstatera att det är ett land där det råder laglöshet och kaos. Den nationella samlingsregeringen är mycket svag, och det finns rivaliserande klaner som strider mot varandra. Flyktinglägren i Libyen beskrivs helt enkelt som helvetet på jorden.

EU har redan i dag ett engagemang i Libyen, och man diskuterar nu hur man ska fördjupa och väsentligt förstärka EU:s stöd till landet. Det är en högst prioriterad fråga, men frågan är också: Hur ska dessa åtgärder bli verklighet? Hur ska till exempel bemanningen gå till?

Man talar också om att EU ska samarbeta på regional och lokal nivå i Libyen, och jag undrar därför hur man tänker sig att detta ska gå till i ett land med så svaga myndigheter och institutioner, som ska vara EU:s motparter. Självklart vill vi rädda liv och hjälpa människor, men EU får inte ta till åtgärder som i praktiken blir kontraproduktiva och motverkar de lovvärda syften som EU har.

Det vi har på bordet är inte ett avtal utan förslag till åtgärder, och de åtgärderna ska finansieras. Jag har en fråga angående finansieringen av dessa insatser. Man nämner att medel ska tas från ett antal EU-fonder och skriver också att ytterligare 200 miljoner euro i ett första steg krävs för ett förverkligande av dessa olika förslag.

Även om detta nu är väldigt lovvärt och en prioriterad angelägenhet för EU undrar jag lite grann: Var ska pengarna tas, och hur ska EU ha kontroll på att pengarna hamnar på rätt ställe och används på ett riktigt och effektivt sätt?

Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Vad gäller Libyen instämmer vi i att det är en besvärlig fråga för omvärlden och EU att hantera, men det betyder inte att vi inte skulle kunna göra något åt den. Om vi dessutom kan koppla in UNHCR och använda de internationella organ som finns i detta är det naturligtvis positivt. Det handlar om att hjälpa upp situationen på plats i Libyen och att förhindra att människor förolyckas på Medelhavet. Där har vi inga större invändningar, utöver att vi tycker att Sverige betalar en mycket EU-medlemsavgift. Jag skulle bara vilja försäkra mig om att vår avgift inte ökar ytterligare för att EU gör detta? Det finns faktiskt en hel del medel att omfördela inom EU.

Jag hoppas att regeringen kan vara tydlig med att man ska använda de medel som finns inom EU och omfördela dem i stället för att öka den svenska avgiften, vilket jag menar är helt onödigt i det här fallet. Vi kan bistå i den här situationen utan att höja avgiften.

Vad gäller den nya asylpolitiken är det väl känt i nämnden sedan tidigare att vi inte vill driva på för någon gemensam asylpolitik på EU-nivå. Vi vill behålla kontrollen själva. Jag vet inte vad samarbetet med Merkel och Tyskland kommer att leda till i detta avseende. Tyskland och Sverige är de två länder som har tagit det allra största ansvaret. Jag hoppas att regeringen för diskussionen utifrån att vi har tagit emot väldigt stora volymer, så att det inte leder till ytterligare utökade volymer, vilket ju tidigare delvis har blivit fallet. Man har ju haft ett tillfälligt omfördelningssystem i EU som faktiskt har lett till det omvända, alltså att det har ökat vår mottagning i stället för att minska den.

Jag skulle bara vilja rikta en uppmaning till regeringen: Se till att vi inte ökar mottagningen ytterligare! Vi har nog med utmaningar.

Att det är viktigt med väl fungerande yttre gränser i EU håller jag med om, men se då till att respektive medlemsstat tar sitt eget ansvar. Ska man vara medlem i en union måste man också ta sitt ansvar.

Ett socialt Europa har vi också haft uppe i EU-nämnden tidigare. Där tycker vi inte heller att man ska driva på så hårt att det leder till någon ytterligare urholkning av den svenska suveräniteten eller till att vi får fokus på bidrag eller andra sociala reformer på Europainivå.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Då går ordet till Miljöpartiet, och det är jag som företräder det partiet.

Jag tackar statsministern för föredragningen inför det europeiska toppmötet. Det är viktiga frågor som ska avhandlas. Det gäller den svåra situationen i Libyen, inte minst med tanke på det instabila läget och hur man praktiskt kan arbeta för en bättre situation för flyktingarna och hur EU kan få en politik som fungerar för de migrationsströmmar som vi trots allt ser och som har ursprung på olika håll. Där måste vi, precis som statsministern också tydligt sa, jobba i ett väldigt brett perspektiv.

Jag skulle vilja fråga om samarbetet med UNHCR och IOM i de här fallen. På vilket sätt kan Sverige där spela en särskild roll för att säkerställa att deras arbete går att fullfölja? Även de får ju en svår situation i och med den libyska statsbildningens sköra status. Eftersom det bygger på att flyktingarna ska få både en rättvis och en humanitär situation som fungerar är dessa aktörer oerhört viktiga. Kan Sverige på flera sätt stödja det tror jag att det vore väldigt bra.

I samband med detta vill jag också försäkra mig om att statsministern kommer att vara tydlig med kraven på att internationell rätt, inklusive asylrätt, behöver respekteras och finnas med som grundbult i alla EU:s insatser, särskilt i en region som den libyska.

När det gäller EU:s framtidsfrågor är det ett stort och viktigt kapitel som diskuteras. Jag hör att ni tänker diskutera detta i sammansättningen av 27 och inte 28 statschefer. Jag skulle bara vilja ta ett aktuellt exempel och skicka med. Här i Stockholm såg vi här i veckan hur luftföreningar påverkade oss högst påtagligt. Det var europeiska föreningar – i det här fallet var det polsk koleldning som bidrog till dålig luft i Stockholm. Att det europeiska samarbetet behövs också på klimat- och miljösidan är väl ganska uppenbart.

Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Låt mig börja med det Marie Granlund tog upp. Det är viktigt att ha just detta perspektiv: Varför flyr människor, och vad kan vi göra för att de inte ska behöva fly? Det är ju ingen som vill kasta sig iväg hals över huvud. Därför är Sverige sedan lång tid aktivt med utrikespolitik för att undvika att konflikter uppstår och med ett mycket starkt biståndsarbete, som gör att man kan dämpa fattigdom, svält och hunger. Vi måste vara aktiva i klimatpolitiken, för vi vet att människor behöver fly på grund av klimatförändringar och naturkatastrofer. Vi måste ta oss an hela detta breda spektrum och inte bara titta på en enskild fråga. Därför är det viktigt att vi är aktiva i alla dessa delar: klimatfrågor, biståndssamarbete, utvecklingsfrågor och säkerhetsfrågor. Allt detta är viktigt för Sverige, och det är därför vi är aktiva på detta sätt.

När det gäller det framtida EU och den sociala dimensionen delar jag helt uppfattningen att detta är avgörande. Ska människor tro på detta och om det ska finnas förtroende för samarbetet måste det finnas en social dimension. Om människor inte ser att det handlar både om tillväxt, produktivitet och allt det som ska till för att vi ska ha ett starkt näringsliv, och om en social dimension, så kommer det att erodera. Av det skälet är jag glad över att jag märker att det finns en förståelse för detta över partigränserna i Europa. Detta måste in på något bra sätt, utan att vi drar ned på det nationella medbestämmandet. Här finns en diskussion om att

man kan både ha en social dimension och låta den skötas inom ramen för nationernas eget bestämmande.

Maria Plass frågade hur samarbete ska gå till. Det är svårt att svara på den frågan. Det måste ju tas från fall till fall, beroende på vad det är för samarbete. Som jag sa menar till exempel Filippo Grandi och UNHCR att utbildningen för kustbevakningen är väldigt viktig. Där ska både EU och UNHCR vara med, alltså de berörda aktörerna, och självklart också företrädare för Libyen, med alla de problem som man har där. Det är korrekt att Libyen inte är en fungerande stat, men vi ska komma ihåg att FN är där med en mission. Kobler är där som representant för FN och jobbar hela tiden med hur man kan stabilisera Libyen. Det är en lång väg kvar, men det är så vi måste göra.

Hur kan vi då stärka Libyen under tiden? Kan man stärka gränsbevakning och kustbevakning? Ett land är ju skyldigt att ha kontroll över sina gränser. Då får man ta det från fall till fall, men det måste ske med respekt för människorätt och internationell rätt.

När det gäller finansiering är det kommissionen som får ta fram ett förslag. Exakt hur de gör det vet inte jag. Det innebär inte någon ökad avgift för Sverige, utan det är kommissionen som får göra avvägningen och tala om vilka pengar man anser sig kunna använda. En del tyder ändå på att det kommer att tas från det så kallade biståndsinstrumentet och därmed kommer att lyda under de reglerna. Kontroll får man ha. Precis som i fallet med Turkiet lyfts inga pengar in här. Det handlar inte om 200 miljoner till Libyens statskassa, utan detta är pengar som används från fall till fall. Man identifierar projekt, hur de ska genomföras och så vidare, och sedan får man tillföra resurser vartefter, så att man vet att de kommer till bra användning.

Detta är väl svar också på Johnny Skalins fråga. Nej, vi ska inte öka Sveriges avgift. Det är inte alls det som är tanken, utan vi ska använda befintliga medel.

När det gäller detta med gemensam asylpolitik har vi olika uppfattning. För mig räcker det med att se på verkligheten och den ordning vi har haft hittills, då vi inte har haft någon gemensam asylpolitik. Det har inte varit lyckat, allra minst för Sverige och inte för Tyskland, Österrike eller hela EU. Där har vi helt enkelt olika uppfattningar.

Åsa Romson frågar om samarbete med UNHCR och IOM. Ja, det är ju just därför vi söker kontakt med dessa aktörer. För mig som statsminister är det bra att veta att det finns någon typ av kvalitetssäkring när jag sätter mig i Europeiska rådet för att diskutera detta. Det är många aktiviteter, svåra aktiviteter och många perspektiv. Då vill jag veta att UNHCR är med, även om de säger att det finns mycket att förbättra. De säger att detta är viktigt.

Det finns ett samarbete som vi kan utveckla. Vi måste förstärka resurserna i Libyen, för folk lider där. Det finns så mycket umbäranden. Därför är kontakten mellan Sverige och UNHCR och IOM otroligt viktig.

Jag står helt bakom detta med internationell rätt. Det poängterar vi hela tiden. I deklarationen – jag tror att det är i första stycket – står det också att man ska följa internationell rätt. Det kommer vi hela tiden att säkerställa.

2016/17:22

1 februari

När det gäller EU:s framtid instämmer jag helt i att klimatfrågan är en fråga där vi absolut måste samarbeta. Vi vet att EU behövs också för att vara en tung spelare i det globala klimatarbetet. Det är oerhört viktigt.

Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag börjar med Libyen. Det är lätt att konstatera att Libyen för närvarande är ett instabilt land. Det möte som ska avhållas är förvisso informellt, och vad jag förstår ska inget avtal slutas. Men ändå inställer sig frågan om den svaga libyska regimen har kontroll över sina institutioner och myndigheter och därmed kan garantera att internationell lag efterföljs och om till exempel asylrätten kan respekteras när den regering som är erkänd är så svag som den är.

Det beslut som ska tas på det informella mötet förutsätter vad jag förstår att internationell lag och mänskliga rättigheter efterlevs. Min undran blir då: Kan statsministern garantera att det också efterlevs i förhållande till dem som vi nu ska hjälpa och stödja genom det ställningstagande som jag förmodar ska göras på det informella mötet?

När det gäller den andra delen av det informella mötet är det bara att instämma i vad statsministern säger. Vi lever i en turbulent tid. Vi har brexit framför oss. Vi har ett franskt presidentval. Det är bara att önska lycka till med att stabilisera den kontinent vi hoppas kunna leva i och utveckla även i fortsättningen på det sätt som har skett under de senaste 60 åren. Det är ju bara att konstatera att det Romfördrag som slöts för snart 60 år sedan har varit en framgång. Det har lett till utveckling i alla delar av Europa och inte minst fred på vår kontinent, vilket vi ska vara glada och lyckliga för, tycker jag.

Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Vad avser Libyen instämmer jag i mycket av Centerpartiets och Eskil Erlandssons oro för vad som kommer att ske på marken. Samtidigt finns det positiva delar i förslaget till deklaration, inte minst när det gäller att rädda liv. Där tycker vi att fokus ska ligga. Det finns ett gott föredöme i Mare Nostrum-operationen.

Risken nu är att man i praktiken flyttar ut EU:s yttre gräns till Libyen och att allt fler flyktingar fastnar där i en alltmer kaotisk situation där asylrätten är satt ur spel. Med den risken som grund kan vi inte sluta upp bakom detta utan har en avvikande mening.

När det gäller brexit kommer det nu att ske en förhandling mellan toryregeringen och EU-kommissionen. Den riskerar att sätta företagens behov i centrum och inte tänka så mycket på andra aspekter. Samtidigt bor det omkring 100 000 svenskar i Storbritannien och 50 000 briter i Sverige. Vi vill ju att de ska kunna leva sina liv som förut. Vilka krav kommer Sverige att ställa gentemot EU-kommissionen för att se till att svenskar inte får försämrade villkor i Storbritannien eller briter i Sverige? Rent konkret, vad spelar Sverige in i den kommande förhandlingen för att se till att deras liv inte försvåras?

På dessa möten diskuteras stora, tunga EU-frågor. Det är därför mötena är offentliga. Massmedierna är här och allmänheten kan lyssna på mötena. Här fattas de viktiga besluten.

Man kan då tro att det är här som frågorna avgörs, men det har visat sig att före mötena systematiskt under mer än två års tid har regeringen i

hemlighet träffat några oppositionspartier som har fått särskild information och därmed en särskild möjlighet att påverka besluten. Det är orimligt.

Har ni haft ett hemligt möte inför också det här EU-nämndsmötet? Har ni på något sätt anpassat er position efter att ha mött några delar av oppositionen, som ju då särbehandlas?

Anf. 11 TINA ACKETOFT (L):

Tack, statsministern, för redogörelsen inför detta informella möte.

I vanliga fall när våren kommer brukar man se den an med tillförsikt. Men när vi vet att ett par hundra människor redan har dött i Medelhavet på grund av människosmuggling är det lite svårt att se framtiden an med några ljusare förhoppningar. Därför välkomnar jag dessa punkter. Jag kan inte tänka mig att någon av oss kan vara emot att minska antalet dödsfall eller minska antalet överfarter. Vidare vill vi intensifiera kampen mot människosmugglarna, skydda migranterna och se till att återvändandeavtal kan tecknas med hjälp av IOM och UNHCR. Mina kollegor från Centern har lyft upp betydelsen av IOM i arbetet.

Jag tror att dag två av detta möte kommer att vara avhängigt av dag ett. EU:s framtid är svår att se i något positivt ljus om vi inte kommer ut från mötet dag ett med ett tydligt, kraftfullt besked att EU-27, som det tyvärr är nu, står enat i kampen och att vi verkligen inser stundens allvar.

Jag är lite rädd för att det som kommer ut inför Romdeklarationen, dag två, inte kommer att bli något tydligt uttalande om EU med värderingar och så vidare, som så väl behövs i denna turbulenta tid. Jag skulle vilja höra lite om statsministerns strategi inför dag två och hur han anser att vi kan få ett tydligt ställningstagande för det solidariska EU vi vill se i den kommande skriften inför 60-årsjubileumet av Romfördraget.

Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsministern, för inledningen!

Det är viktigt att notera att det inte är ett avtal med Libyen som vi nu ska ta ställning till utan det är fråga om insatser för att rädda liv och att försöka hitta en lösning för de 700 000 migranter som finns i Libyen.

400 000 har räddats på internationellt vatten av EU sedan 2015, men innan migranterna når internationellt vatten är det många som dör på libyskt vatten. Jag uppfattar att detta är fråga om en insats för att rädda människoliv på libyskt vatten. Är syftet med hjälpen till den libyska kustbevakningens insats att rädda liv att vara en civil insats eller finns militära inslag? I sådana fall är det Operation Sophia fas 3. Jag vill att det ska bli tydligt för min del.

Det är bra att situationen för flyktingarna i flyktinglägren ska förbättras – de är katastrofala. Då finns dessa 200 miljoner euro. Det framgår av underlaget att utöver den fond som ska användas ska medlemsstaterna matcha EU-budgetens bidrag till förvaltningsfonden. På vilket sätt ska medlemsstaterna matcha, och vad ska vi betala in?

Det flera har betonat, även vi från Kristdemokraterna, är att alla insatser som görs ska göras med full respekt för mänskliga rättigheter och internationell rätt. Vi har från Kristdemokraterna tidigare anmält en avvikande mening, och om vi kan anmäla en avvikande mening här anser vi att Sverige bör driva möjligheten att söka nödvisum från tredjeland. En

2016/17:22

1 februari

stor andel av de 700 000 är ekonomiska flyktingar som kanske aldrig kommer att få en möjlighet om de tar sig till Europa. Då måste vi hjälpa dem på annat sätt. Men de som har rätt att söka asyl ska kunna göra det i tredjeland.

Hur ser statsministern på möjligheten att söka asyl i detta arbete?

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Låt mig svara på frågan om det går att anmäla en avvikande mening. Ja; om man vill att beslutet på mötet ska vara oliklydande mot det som statsministern här har föredragit kan man anmäla en avvikande mening. Om man bara vill göra ett medskick kan man säga att Sverige borde driva en fråga. Désirée Pethrus får gärna tydliggöra om det är fråga om ett medskick i frågan om asylvisum och humanitära visum eller om den borde vara en del av beslutet. Om det inte är så står ni inte bakom beslutet.

Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag börjar med vad Eskil Erlandsson framförde. Det är, precis som Erlandsson påpekade, inte tal om något avtal med Libyen. Det är viktigt att vi påminner oss detta. Jag hör i debatten och läser i en del artiklar att det ser ut som om EU är på väg att skriva ett avtal med Libyen så som EU har gjort med Turkiet. Det är inte aktuellt.

Kan den libyska regeringen garantera att det som sker där följer internationell rätt? Det kan bara Libyen stå för.

Jag kan inte garantera att allt kommer att ske på ett perfekt sätt. Någon sådan garanti går inte att ge. Men det som ska göras ska ske med respekt för internationell rätt och mänskliga rättigheter. UNHCR och IOM arbetar med frågorna. Där finns FN-representanten och FN-missionen. Vidare finns EU:s aktörer och alla som drivs av frågorna. Det är själva förutsättningen för att över huvud taget inleda något. Det måste garanteras så långt det är möjligt. Men att jag som individ ska sitta här och säga att allt kommer att ske precis som det ska kan jag inte göra. Men jag kan bidra till själva utgångspunkten och förutsättningarna.

Jag delar helt uppfattningen om betydelsen av att stabilisera EU. Vi diskuterar framtiden, men ibland måste vi titta i backspegeln för att förstå vad som faktiskt har hänt. De 60 år som Eskil Erlandsson pekade på har varit exceptionella utvecklingsmässigt med alla de brister som fortfarande finns. Men om vi ser tillbaka på hur Europa såg ut innan ska vi vara mycket glada för att arbetet påbörjades för snart 60 år sedan.

Jag vänder mig sedan till Jonas Sjöstedt. Det sker inga hemliga möten. Vi informerar gärna om frågor som ska komma upp.

Sedan var det frågan om risken för EU:s yttre gräns. Nej, det är inte vad det är fråga om. Det här är en förstärkning för och möjlighet för Libyens kustbevakning att göra ett bättre jobb. Libyen är skyldig att ha kontroll över sin egen gräns. Det här är ett internationellt åtagande. Det är ett, litet, sätt att stärka Libyen.

Frågan om brexit kommer över huvud taget inte upp på mötet. Men regeringen har tagit upp bekymret i fråga om bland annat svenskar som lever i Storbritannien och vice versa. På det förra mötet i Bryssel i december uttalade å ena sidan Theresa May att hon ser framför sig att vi ska kunna bo och leva där även i fortsättningen. Å andra sidan hör jag

andra oroväckande signaler som pekar i en annan riktning. Det måste vi naturligtvis följa upp. Premiärministern har sagt att hon inte vill att möjligheterna ska försämrats.

Nu är det tack och lov bara fråga om en dag, Tina Acketoft, man jag förstår poängen. Det är fråga om del 2. Jag delar uppfattningen.

Vi för hela tiden samtal med Tusk. Jag hade ett telefonsamtal med Donald Tusk i förra veckan, och jag samtalade med Merkel i går. När vi formulerar Romdeklarationen får den inte bara bli tillbakablickande. Det är viktigt att vi tar historien med oss så att vi verkligen firar fördraget som fyller 60 år. Men det måste också finnas ett framåtlut. Hur ser vi till att säkerställa att EU:s värderingar finns där, att vi kan stå upp för säkerhet, social dimension, klimat och allt vi vill göra? Den diskussionen kommer att fortsätta på mötet.

Nej, Désirée Pethrus, det kommer inte att bli någon fas 3 på Operation Sophia. Det är inte avsikten. Återigen handlar det om att hjälpa till med att förstärka bland annat Libyens kustbevakning.

Sedan var det en fråga om att medlemsstaterna ska matcha dessa 200 miljoner euro. Jag kan inte se detta i underlaget: "To cover further funding needs we welcome the Commissions's intention to mobilise as a first step an additional 200 million euro for the implementation of these actions." Jag ser inte att det skulle finnas något åtagande från medlemsstaternas sida. Det är ingen sådan diskussion, och det finns inte med i slutsatserna. Det har inte diskuterats att medlemsstaterna skulle ha någon obligatorisk skyldighet att lägga till pengar. De 200 miljonerna får kommissionen hitta finansiering till.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag ger ordet i en andra runda till de partigrupper som har mer än en representant vid bordet.

Anf. 16 FREDRIK SCHULTE (M):

Energiunionen är en viktig framtidsfråga som syftar till att säkra EU:s energisäkerhet och se till att det blir en diversifiering av olika aktörer, inte minst att minska beroendet av rysk gas. Ur det perspektivet är Nord Stream 2 problematiskt och kan i delar gå i motsats till själva andemeningen och målet med energiunionen.

Därför skulle jag vilja fråga statsministern hur han tänker agera för att värna EU:s energisäkerhet, stå upp för andemeningen i energiunionen och hur han ser på Nord Stream 2 ur perspektivet EU-energiunionen.

Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Det finns många saker jag reagerar på, men det har varit en sak jag har reagerat särskilt mycket på under diskussionen, nämligen att det talas om 60 år av framgång i Europa. Jag inser att det var ett svårt läge i Europa innan kol- och stålunionen. Kol- och stålunionen bidrog i allra högsta grad till stabilitet i Europa. Men det som har kommit därefter ifrågasätter jag.

Varför måste vi ha en överstatlig union för att motverka krig och elände i Europa? Om vi tittar på vilka länder som har startat konflikter är det inte i demokratiska länder med folkvalda företrädare, utan det har

2016/17:22

1 februari

varit totalitära regimer och liknande som har startat alla de eländiga krigen i Europa.

Om vi jobbar för fred, utveckling och demokrati tillsammans i ett samarbete kommer vi oerhört långt utan att för den sakens skull behöva flytta över makt till Europa.

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Med all respekt: Frågan om Nord Stream 2 kommer över huvud taget inte att behandlas på detta möte. Frågan kommer inte upp.

Regeringen har en principiell hållning. Vi har fått en ansökan för projektet. Vi följer svensk lag och internationell lag. Vi har bett EU-kommissionen att tillsammans med andra också titta på EU-rättens och energunionens grundförsättningar. Det är redan gjort.

Sedan var det en kommentar om överstatlighet och EU. Vi har alltid dessa diskussioner. Ibland låter det som att överstatlighet innebär att det bara är av ondo att fatta beslut tillsammans på en annan nivå.

Om man inte tror på någonting när beslut fattas på en annan nivå ska man fatta alla beslut själv, som individ. Men alla förstår efter ett tag att det inte kommer att fungera om man inte åtminstone har ett samarbete i kommunen. Kommuner förstår sedan att det inte riktigt funkar utan ett nationellt samarbete. En del beslut ska fattas på nationell nivå. Jag tror också att de flesta nationer i dagens globaliserade värld inser att det är bra att en del beslut fattas tillsammans på en annan nivå.

Frågan är bara hur man reder ut vad som är det adderade värdet och varför vissa beslut ska fattas på en annan nivå. Att tro i dagens värld att alla länder klarar sig själva – var och en sig själv nog – är enligt min uppfattning naivt.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Då har vi avslutat den andra rundan. Det är brukligt att vi har två rundor på denna övning.

De synpunkter som har förts fram har resulterat i att det finns stöd för den av regeringen här redovisade ståndpunkten. Det finns oliklydande avvikande meningar i migrationsdelen från Kristdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

Därmed tackar vi statsministern för deltagande i dagens EU-nämnd.

Då kommer vi till Övriga frågor. Det finns en övrig fråga som är av mer internt slag. Vår käre vice ordförande har manifesterat ytterligare visdom till åren och fyllt 60. Vi ska å nämndens räkning överrätta en blomma!

(Applåder)

Anf. 20 ESKIL ERLANDSSON (C):

Vad trevligt! Tack!

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Därmed är dagens sammanträde slut!

Innehållsförteckning

2016/17:22

1 februari

§ 1 Informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer 1

Anf. 1	ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 3	ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 4	MARIE GRANLUND (S).....	4
Anf. 5	MARIA PLASS (M)	4
Anf. 6	JOHNNY SKALIN (SD).....	5
Anf. 7	ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 8	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	6
Anf. 9	ESKIL ERLANDSSON (C).....	8
Anf. 10	JONAS SJÖSTEDT (V).....	8
Anf. 11	TINA ACKETOFT (L)	9
Anf. 12	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	9
Anf. 13	ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 14	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	10
Anf. 15	ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 16	FREDRIK SCHULTE (M).....	11
Anf. 17	JOHNNY SKALIN (SD).....	11
Anf. 18	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
Anf. 19	ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 20	ESKIL ERLANDSSON (C).....	12
Anf. 21	ORDFÖRANDEN.....	12